

## Beslissing

---

Klachtnummer: KC 22-028

Klachtdatum: 3 oktober 2022 (ontvangen 4 oktober 2022)

Klager: klager

Verweerder: klinisch psycholoog

Betreft: beperking bewegingsvrijheid en communicatie

---

### Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 3 oktober 2022 heeft ingediend. De klacht gaat over het niet terugkrijgen van zijn bewegingsvrijheid en zijn telefoon tussen 17 en 26 september 2022.

Verweerder heeft op een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 13 oktober 2022 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden.

Aanwezig waren:

- klager en de heer R. Smolders, zijn patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)
- verweerder

En van de klachtencommissie:

- de heer mr. R. Dontje, voorzitter
- de heer E. Krist, verpleegkundig specialist ggz (regiebehandelaar)
- de heer H. Schneider, psychiater

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. T. Floor, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden van de klachtencommissie gedeeld.

## **Toelichting van klager**

Klager heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Klager vertelt dat hij op maandag 19 september zijn telefoon terug zou krijgen. De reclassering moest alleen nog akkoord geven en die was niet aanwezig op donderdag 15 en vrijdag 16 september. Toen kwam echter op 17 september de positieve urinecontrole ertussen.

Over de behandelpauze van 30 augustus 2022, de beperking van de bewegingsvrijheid van 1 september 2022 en de inname van zijn telefoon op 18 augustus 2022 zegt klager dat hij snapt dat hij in die situatie zat. Wat hem dwarszit, is de uitslag van de urinecontrole, waardoor hij zijn telefoon niet terugkreeg. Hij vertelt dat hij gewoon van zijn kamer af mocht en zich door de kliniek mocht bewegen. Hij mocht door met zijn behandeling als hij in de groep zou vertellen waarom hij een kamerprogramma had. Daar was overeenstemming over. Als de urinecontrole negatief was geweest, dan was er niets aan de hand geweest.

Klager vertelt dat hij eerder ook een urinecontrole heeft gehad nadat hij een operatie met narcose had ondergaan (voor huiduitslag). Toen was de uitslag ook positief op 3MMC; volgens de labuitslag ging het om ketamine. Ook dit keer is hij onder narcose geweest, nu vanwege het trekken van zijn verstandskiezen. Klager is weliswaar blij dat de labuitslag nu negatief is, maar wil weten wat er in zijn urine heeft gezeten waar de test op aanslaat. Hij heeft het gevoel dat mensen hem niet geloven als hij zegt dat hij geen drugs heeft gebruikt. Dat is lastig voor de vertrouwensband. De vorige keer duurde het langer (anderhalve week/twee weken) voor de labuitslag er was. Klager heeft toen geen klacht ingediend, omdat hij de verstandhouding goed wilde houden. Deze keer is inderdaad op internet gekeken, maar Google weet niet veel van 3MMC. Klager vindt dat aan het lab had moeten worden gevraagd of ze kunnen onderzoeken waarom de test vals positief uitslaat.

Klager is op zaterdag 17 september drie keer positief getest op 3MMC, waarvan twee keer op de eerste urine die per ongeluk is weggegooid, legt verweerder desgevraagd uit. De derde urinecontrole, die ook positief was, is naar het lab gegaan. Klager geeft aan dat hij zelf heeft gevraagd of hij nog een keer kon plassen, want het was te weinig. Hij vindt het heel raar dat de urinecontrole al twee keer onterecht aanslaat als hij verdoving/narcose heeft gehad; daar gaat zijn klacht over. Hij heeft dit ook meerdere keren gehoord van andere patiënten. Hij wil dat dit uitgezocht wordt. Het doet wat met hem.

Vanwege de positieve uitslag van de urinecontrole op 17 september zijn zijn vrijheden van fase 3 naar 1 gegaan. Fase 1 betekent dat klager niet onbegeleid van de afdeling af mag; er moet iemand bij zijn. Het betekent niet automatisch dat je geen telefoon mag hebben. De reclassering zou maandag 19 september het akkoord toesturen voor het teruggeven van zijn telefoon. Maar toen kreeg hij zijn telefoon niet terug vanwege de positieve urinecontrole. Klager zegt dat dit niet met elkaar te maken heeft. Op 26 september heeft hij na contact met de reclassering zijn telefoon teruggekregen. Op de vraag of de reclassering heeft gezegd dat hij vanwege de positieve urinecontrole zijn telefoon niet terugkreeg, antwoordt klager dat hij dit van zijn sociotherapeut (ST) heeft gehoord. Hij neemt aan dat het in samenspraak is gegaan. De reclassering gaat uit van het advies van de zorgaanbieder, maar wel in samenspraak.

Klager bevestigt dat de urine die uiteindelijk negatief is getest door het lab, urine is van dezelfde dag (17 september) als de eerste volgens de CERTE-test positieve urine op die dag; van een halfuur of een uur daarna.

Klager zegt dat hij recht zoekt, ook voor anderen. Nu word je gestraft voordat bewezen is dat je het gedaan hebt. Hij keek erg uit naar het terugkrijgen van zijn telefoon, want door de beperkingen moest hij bijvoorbeeld met zijn moeder bellen via zijn behandelaars. Hij werd beperkt in het contact met zijn naasten, dat heel belangrijk is. Hij vindt dat er gekeken moet worden naar de testen. De volgende keer moet worden uitgezocht welke stoffen maken dat de test afwijkt. Hij heeft daarom gevraagd, maar kreeg te horen dat ze dat niet gaan doen. Hij had twee weken in een kamerprogramma gezeten, waarbij hij twee keer per dag een half uur van zijn kamer af mocht. Hij was heel blij dat hij zijn vrijheden weer terugkreeg, maar toen moest hij door de urinecontrole weer van fase 3 naar 1. Dat deed zeer.

De pvp geeft aan dat klager ook verzoekt om schadevergoeding voor de dagen dat hij onterecht zijn telefoon niet heeft mogen gebruiken en in zijn kamer moest verblijven.

Op de vraag hoe lang hij hier nog zal zijn en wat hij in die tijd wil bereiken, antwoordt klager dat het van zijn behandelaren afhangt hoe lang hij hier nog blijft. Hij heeft de afgelopen tijd delictrisicofactoren laten zien. Daar gaat hij mee aan de slag. Er verandert niet veel aan de behandeldoelen, maar ze worden weer omhooggehaald. Een aandachtspunt is bijvoorbeeld contacten met mensen. Klager staat nog steeds op de lijst voor een andere zorgaanbieder. In zijn vonnis staat dat klager eerst moest worden behandeld bij de huidige zorgaanbieder en dat hij daarna begeleid zou kunnen wonen. Hier vonden ze die stap te groot, dus is het plan dat klager eerst naar een andere afdeling van de zorgaanbieder gaat. Eerst was klager daar sceptisch over, nu wil hij daaraan meewerken als zijn behandelaren vinden dat die stap nodig is. Hij vindt het belangrijk om weer naar zijn eigen omgeving en mensen te gaan.

#### **Toelichting van verweerder**

Verweerder heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Verweerder zegt dat de urinecontrole in tegenstelling tot wat in het verweerschrift staat niet op vrijdag- maar op zaterdagmiddag is afgenomen. Daarom is deze pas op maandag naar het lab gestuurd.

Zij legt uit dat urinecontroles normaal zelf bij de zorginstelling worden uitgevoerd met testpotjes die testen op de meest gangbare drugs; je kunt direct op het potje zien of iemand positief scoort op deze drugs. Deze testpotjes hebben een hoge mate van betrouwbaarheid, dermate dat zij en haar collega's daarop ook beleid maken. Vanwege de grote betrouwbaarheid van de testpotjes wordt niet gewacht op de labuitslag, omdat dat risico's kan meebrengen. Normaal duurt het één, twee of drie dagen tot de labuitslag. 3MMC is een nieuwe drug, daarvoor is er een apart teststrookje. Klager zei niet te hebben gebruikt, daarom is er dubbel getest. Het is niet 100% standaard om te testen op 3MMC, maar het wordt wel steeds vaker gedaan omdat deze drug steeds vaker voorkomt. Het labonderzoek kan niet snel bij 3MMC. In het lab wordt met de Toxyper specifieker naar de bestanddelen van de urine gekeken. De moeilijkheid is dat 3MMC een synthetische drug is met verschillende bestanddelen die veel gevoeliger is voor verandering. Het is daarom verklaarbaar dat een vorige urinecontrole uiteindelijk volgens de labuitslag positief scoorde op ketamine, en dat de 3MMC-teststrook daar ook op uitsloeg. Daarom is het beleid toen na de labuitslag wel gehandhaafd; de labuitslag was immers positief. Nu was deze negatief en heeft klager meteen zijn telefoon teruggekregen en is fase 1 teruggedraaid.

Klager heeft niet in zijn klacht gezet dat hij had gewild dat goed uitgezocht was waarom de urinecontrole eerst positief was. Verweerder heeft dit punt daarom helaas niet voorbereid. Ze begrijpt en deelt deze vraag wel. Klager reageert dat hij dit wel meerdere keren heeft aangegeven bij de pvp en de sociotherapeut, op dezelfde dag dat de negatieve labuitslag terugkwam (26 september).

Verweerder vervolgt dat zij ook benieuwd is wat het kan zijn. Het zou in het slechtste geval een verbastering van 3MMC of een andere drug (bij wijze van spreken 4MMC) kunnen zijn waar de teststrook wel op uitslaat, maar de Toxyper in het lab niet, omdat die alleen test op 3MMC. Zij wil het ook weten als er, in het slechtste geval, andere drugs in de kliniek aanwezig zijn.

Verweerder zegt dat klager in de periode waar het om gaat wel van zijn kamer af mocht, maar hij mocht niet onbegeleid van de afdeling af. Zij geeft aan dat er bij haar niet meer gevallen bekend zijn van vals positieve drugstesten na narcose. Klager reageert daarop dat hij een andere jongen kent die ook onder narcose was geweest en ook (onterecht) positief getest was op 3MMC. Verweerder zegt dat zij de vraag van klager meteen hebben uitgezet bij de klinisch chemicus van CERTE. Die zegt (zie de mail in het verweerschrift) dat als uit de test van CERTE komt dat er 3MMC is gebruikt, dit ook zo is. Daar heeft verweerder op vertrouwd. Op de vraag van de voorzitter of is overwogen om vanwege het vorige geval eerst onderzoek te doen, maar de maatregelen te parkeren tot de labuitslag, reageert verweerder dat het verschil is dat de vorige labuitslag wel positief was op ketamine. Wel is dit keer de vraag van klager meteen serieus genomen en uitgezet bij de klinisch chemicus. Verweerder en haar collega's hebben vertrouwd op de hoge betrouwbaarheid van de zelfteststrookjes. Als dat niet kan, kun je de strookjes/potjes net zo goed niet gebruiken. Drugsgebruik is een schending van de behandelvoorwaarden. Zij brengt wel de nuance aan dat 3MMC een zeer veranderlijke drug is.

Verweerder vertelt dat meespeelt dat deze positieve urinecontrole kwam tijdens een overgangstraject na de behandelpauze van klager. Er werd gezocht naar overeenstemming over behandeldoelen; klager was bezig de moed te vinden om door te gaan met de behandeling. Wederzijds vertrouwen/betrouwbaarheid was daarbij een groot thema. In het verleden heeft klager ook drugs gebruikt. Het vertrouwen was broos. Het telefoongebruik van klager was hier ook onderdeel van. Verweerder en haar collega's wilden klager vertrouwen geven, maar de vraag was of dit mogelijk was. Normaal zou de telefoon niet worden ingenomen/ingehouden bij een positieve urinecontrole en dit hoort ook niet bij fase 1, maar in dit geval droeg die test niet bij aan het herstel van het wederzijdse vertrouwen. Een voorwaarde voor het gebruik van klagers telefoon was dat hij zich zou houden aan de voorwaarden in de kliniek; een positieve urinecontrole betekent in principe dat hij hier niet aan heeft voldaan, en daar wordt beleid op gemaakt. Nu viel dit alles ongelukkig samen.

Op de vraag van de pvp of alleen is getest op 3MMC, antwoordt verweerder dat de test naar het lab wordt opgestuurd voor onderzoek naar de drug waar positief op getest is (in dit geval 3MMC). Dat er de vorige keer ketamine uit de labuitslag kwam, kan komen doordat de Toxyper veel uitgebreider is en langer teruggaat.

### **Ontvankelijkheid en bevoegdheid**

Klager is opgenomen bij de zorginstelling op basis van een strafrechtelijke titel. De rechtbank heeft in haar vonnis een deels voorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd, met als bijzondere voorwaarde opname in een FPK. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is van toepassing op klager via artikel 9:1 lid 2 onder a Wvggz. Klager klaagt over het beperken van zijn bewegingsvrijheid (artikel 9:9 lid 2 Wvggz) en communicatie (artikel 9:9 lid 3 Wvggz). De klachtencommissie kan deze klacht beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

### **Beoordeling van de klacht**

Klager klaagt erover dat zijn bewegingsvrijheid vanwege de positieve urinecontrole op 17 september 2022 tot de negatieve labuitslag op 26 september 2022 zijn teruggeschaald van 'fase 3' naar 'fase 1'. Dat betekent dat hij niet onbegeleid van de afdeling af mocht. Verder klaagt klager dat hij zijn telefoon

op 19 september 2022 zou terugkrijgen, maar dat dit vanwege de positieve urinecontrole ook is uitgesteld tot na de labuitslag op 26 september 2022. De klachtencommissie overweegt als volgt.

Op 18 augustus 2022 heeft een psychiater als waarnemend zorgverantwoordelijke aan klager een beperking in het gebruik van communicatiemiddelen (inname van zijn telefoon) opgelegd volgens artikel 9:9 lid 3 Wvggz, omdat er vermoedens zijn dat klager zijn telefoon gebruikte voor delictgerelateerde zaken, namelijk om anderen ermee te stalken, wat ernstig nadeel voor anderen oplevert. De klachtencommissie begrijpt hieruit dat klagers telefoon is ingenomen om strafbare feiten te voorkomen; een van de redenen genoemd in artikel 9:9 lid 3 onder b Wvggz waarom het gebruik van communicatiemiddelen mag worden beperkt.

Verweerder heeft als zorgverantwoordelijke aan klager op 1 september 2022 een beperking van zijn bewegingsvrijheid in en rondom de kliniek (kamerprogramma) opgelegd volgens artikel 9:9 lid 2 Wvggz, om verstoring van de orde of veiligheid in de accommodatie en strafbare feiten te voorkomen (artikel 9:9 lid 2 onder b Wvggz). De klachtencommissie vindt deze beslissing goed onderbouwd: verweerder heeft duidelijk uitgelegd dat klager is terugggevallen en/of dreigt verder terug te vallen in delictgedrag dat bestaat uit grensoverschrijdend contact zoeken met vrouwen. Beperking van de bewegingsvrijheid is nodig om te voorkomen dat klager voornemens om deze vrouwen op te zoeken uitvoert.

Beide beslissingen voldoen aan alle formele eisen, zoals dat vooraf is overlegd met klager en dat de beslissing op schrift moet zijn gesteld en gemotiveerd (artikel 8:9 Wvggz, van toepassing volgens artikel 9:9 lid 4 Wvggz). Klager heeft over de beslissingen van 18 augustus en 1 september 2022 niet geklaagd.

Op 13 september 2022, besproken in het multidisciplinair overleg van 15 september 2022, is besloten de op 30 augustus 2022 opgelegde behandelpauze en de beperkingen van zijn bewegingsvrijheid en communicatie op te heffen. Uit het dossier, het verweerschrift en wat is besproken op de zitting blijkt dat klager ermee heeft ingestemd dat het (verder) teruggeven van zijn vrijheden gefaseerd zou gaan, dat hij hiervoor aanvragen in zou dienen en dat hieraan voorwaarden waren verbonden. Voorwaarden waren bijvoorbeeld dat klager zich zou houden aan de algemene behandelvoorwaarden (waaronder het verbod op drugsgebruik), samenwerking en commitment aan de behandeling. Wederzijdse betrouwbaarheid en vertrouwen waren hierbij cruciaal.

De klachtencommissie oordeelt dat er op 17 september sprake was van instemming door klager met het naar aanleiding van de positieve urinecontrole terugschalen van zijn bewegingsvrijheid van fase 3 naar fase 1. Er is vastgelegd dat klager meteen akkoord ging met het terugschalen naar fase 1, maar dat hij wel een klacht in zou dienen als bleek dat hij toch niet positief scoorde. Ook het later teruggeven van zijn telefoon gebeurde op basis van instemming met het hierboven beschreven gefaseerde beleid. Het terugschalen naar fase 1 en het later teruggeven van de telefoon vindt de klachtencommissie begrijpelijk gezien de context op dat moment in de behandeling van klager. Wederzijds vertrouwen tussen klager en zijn behandelaren was heel belangrijk. Zij begonnen net weer toe te werken naar herstel van dit vertrouwen; de positieve urinecontrole zorgde opnieuw voor een vertrouwensbreuk aan beide kanten. Voor klager omdat hij het gevoel kreeg onterecht te worden 'gestraft' en niet te worden geloofd toen hij zei niet te hebben gebruikt, en voor zijn behandelaren omdat klager door drugsgebruik (opnieuw) behandelvoorwaarden zou schenden. De klachtencommissie begrijpt de overwegingen van verweerder en haar collega's om niet de labuitslag af te wachten, maar meteen te handelen na de positieve urinecontrole op 17 september en daarbij uit te gaan van de betrouwbaarheid van de test van CERTE. Volgens de klachtencommissie hebben zij zorgvuldig

gehandeld door aan de ene kant de risico's van drugsgebruik in de kliniek in te perken door meteen maatregelen te nemen, en aan de andere kant de vraag van klager naar de rol van narcose serieus te nemen en te onderzoeken. De klachtencommissie verklaart de klacht op beide onderdelen – beperking van de bewegingsvrijheid en beperking van telefoongebruik – daarom **ongegrond**.

De klachtencommissie wil tot slot wel meegeven dat zij de oproep van klager om verder onderzoek te doen naar de tests op 3MMC en de invloed van narcose daarop terecht vindt. Betrouwbaarheid van drugstests (die wereldwijd worden gebruikt) is van groot belang, niet alleen voor klager, maar ook voor anderen, zeker patiënten voor wie het behandelbeleid wordt gebaseerd op de resultaten van deze tests. De klachtencommissie adviseert om casuïstiek hierover te delen met en te inventariseren bij andere instellingen, CERTE en andere labs, en onderzoek te doen naar de oorzaak van 'vals positieve' urinecontroles bij 3MMC (en mogelijk ook andere (nieuwe) drugs).

### **Beslissing**

De klachtencommissie:

- verklaart de klacht over beperking van de bewegingsvrijheid in de periode 17-26 september 2022 **ongegrond**;
- verklaart de klacht over beperking van gebruik van communicatiemiddelen in de periode 17-26 september 2022 **ongegrond**.

De beslissing is genomen op 13 oktober 2022 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, de heer E. Krist en de heer H. Schneider, leden, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw T. Floor. De beslissing is op 14 oktober 2022 aan klager en verweerder meegedeeld.

Klager, zijn vertegenwoordiger en de zorgaanbieder een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht (artikel 10:7 Wvvgz). Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is meegedeeld.

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....  
W. Krol  
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 8 november 2022 verstuurd aan klager, pvp, verweerder, inspectie, directie en de geneesheer-directeur van de zorginstelling.